جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
رئیس

باسمه تعالی

شماره: ۱۳۲/۱۵۷۲۸
تاریخ: ۱۴۰۴/۰۲/۲۸
پیوست:

جناب آقای دکتر مسعود پزشکیان

رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

سلامٌ‌علیکم

عطف به نامه شماره ۵۶۴۵۲/۱۵۴۶۷۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۲/۴ مطابق اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران **«قانون سند الحاقی (پروتکل) ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی الحاقی به معاهده (کنوانسیون) چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر»** مصوب ۱۴۰۴/۱/۲۴ مجلس شورای اسلامی به شرح پیوست ابلاغ می‌شود.

محمدباقر قالیباف

c625bea1-5434-41f5-b7f6-8a15572b6d4c

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی
رئیس

باسمه تعالی

شماره: ۱۳۲/۱۵۷۲۸
تاریخ: ۱۴۰۴/۰۲/۲۸
پیوست:

قانون سند الحاقی (پروتکل) ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی الحاقی به معاهده (کنوانسیون) چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

ماده‌واحده- سند الحاقی (پروتکل) ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی الحاقی به معاهده (کنوانسیون) چهارچوب حفاظت از محیط‌زیست دریایی دریای خزر مشتمل بر یک مقدمه و بیست و سه ماده و سه پیوست به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- رعایت اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در مورد هرگونه اصلاح سند الحاقی (پروتکل) الزامی است.

c625bea1-5434-41f5-b7f6-8a15572b6d4c

بسم الله الرحمن الرحیم

سند الحاقی (پروتکل) ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فرامرزی الحاقی به معاهده (کنوانسیون) چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

مقدمه

دولتهای ساحلی دریای خزر:
جمهوری آذربایجان
جمهوری اسلامی ایران
جمهوری قزاقستان
فدراسیون روسیه
ترکمنستان
که از این پس طرف‌های متعاهد خوانده می‌شوند،
و عضو معاهده (کنوانسیون) چهارچوب حفاظت از محیطزیست دریایی دریای خزر، منعقده در تهران، جمهوری اسلامی ایران، به تاریخ ۱۳۸۲/۸/۱۳ (۴ نوامبر ۲۰۰۳) می‌باشند که از این پس «معاهده (کنوانسیون)» خوانده می‌شود؛
با تأکید مجدد بر عزم خود به اجرای مواد (۷)، (۱۷) و (۱۸) معاهده (کنوانسیون)؛
با عزم به افزایش تفاهم و همکاری منطقه‌ای بین طرف‌های متعاهد در حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر؛
با تصدیق اینکه اعمال ارزیابی اثرات زیست‌محیطی در مراحل اولیه تصمیم‌گیری در مورد فعالیت‌های پیشنهادی موجب ارتقای اجرای اصول توسعه پایدار می‌گردد؛
با عنایت به اهمیت دسترسی به اطلاعات و مشارکت عمومی در تصمیم‌گیری در مسائل زیست‌محیطی؛
به ترتیب زیر موافقت نمودند:

ماده ۱- کاربرد اصطلاحات

از نظر این سند الحاقی (پروتکل):
(الف) «طرف مبدأ» به معنی طرف (های) متعاهد این سند الحاقی (پروتکل) است که فعالیت پیشنهادی فهرست شده در پیوست ۱ این سند الحاقی (پروتکل) در قلمرو تحت صلاحیت آن (ها) به اجرا در می‌آید؛
(ب) «طرف تاثیرپذیر» به معنی طرف (های) متعاهد این سند الحاقی (پروتکل) است که احتمال میرود از اثرات فرامرزی فعالیت پیشنهادی آسیب ببیند. منطقه دریایی که در آن طرف (های) متعاهد ممکن است به عنوان طرف تأثیرپذیر شناخته شود طبق مقررات معاهده

c625bea1-5434-41f5-b7f6-aa15572b6d4c

(کنوانسیون) وضعیت حقوقی دریای خزر پس از لازم‌الاجرا شدن آن توسط تمام طرف‌های متعاهد، تعیین خواهد شد.

(پ) «طرف‌های ذی‌ربط» به معنی طرف مبدأ و طرف تأثیرپذیر در فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی موضوع این سند الحاقی (پروتکل) می‌باشند؛

(ت) «ارزیابی اثرات زیست‌محیطی» به معنی فرآیند ملی ارزیابی احتمال تأثیرگذاری فعالیت پیشنهادی بر محیط زیست می‌باشد؛

(ث) «فعالیت پیشنهادی» به معنی هر فعالیت یا هر تغییر عمده در یک فعالیت منوط به تصمیم مقام صلاحیت‌دار طبق فرآیند ملی ارزیابی اثرات زیست‌محیطی حاکم می‌باشد؛

(ج) «اثرات» به معنی هرگونه اثر ناشی از اجرای فعالیت پیشنهادی بر محیط زیست دریایی دریای خزر از جمله گیاهان، جانوران، خاک، هوای جوی (اتمسفر)ی، آب، آب و هوا، منظره، بناهای تاریخی و یا تعامل بین این عوامل می‌باشد؛ اثرات همچنین شامل تأثیر بر سلامت و ایمنی انسانی، میراث فرهنگی، شرایط اجتماعی- اقتصادی و شرایط دیگری که از تغییرات در عوامل مذکور حادث شود می‌باشد؛

(چ) « تأثیر فرامرزی» به معنی هرگونه تأثیر ناشی از اجرای فعالیت پیشنهادی از سوی طرف مبدأ بر طرف متعاهد دیگر می‌باشد؛

(ح) «عموم» به معنی یک یا چند شخص حقیقی یا حقوقی می‌باشد؛

(خ) «مقام صلاحیت‌دار»به معنی مقام (های) منصوب‌شده از سوی یک طرف متعاهد به‌عنوان مسوؤل اجرای وظایف مذکور در این سند الحاقی (پروتکل) می‌باشد؛

(د) « نقطه تماس اطلاع‌رسانی» به معنی نقطه یا نقاط تماس یک طرف متعاهد است که از سوی هر یک از طرف‌های متعاهد مشخص شده و به اطلاع سایر طرف‌های متعاهد و دبیرخانه رسانده شده باشند و مسئوولیت دریافت اطلاعیه و حصول اطمینان از اطلاع یافتن مقام صلاحیت‌دار را عهده‌دار می‌باشند؛

(ذ) «پشتیبان طرح (پروژه)» به معنی آغازگر، از جمله مقام دولتی است که مجوز فعالیت پیشنهادی را طبق فرآیند ملی به اجرا در می‌آورد؛

(ر) «اجلاس طرف‌های متعاهد» به معنی نهاد موضوع ماده (۲۲) معاهده (کنوانسیون) می‌باشد؛

(ز) « دبیرخانه» به معنی نهاد موضوع ماده (۲۳) معاهده (کنوانسیون) می‌باشد.

ماده ۲- هدف

هدف از این سند الحاقی (پروتکل) پیشگیری، کاهش و مهار آلودگی محیط زیست دریایی و اراضی آسیب‌پذیر به علت نزدیکی به دریا و ارتقای حفاظت از تنوع زیستی و استفاده معقول از منابع طبیعی آن و حمایت از سلامت انسانی از طریق اجرای مؤثر و شفاف فرآیندهای ارزیابی

c625bca1-5434-41f5-b7f6-9a15572b6d4c

اثرات زیست‌محیطی هر نوع فعالیت پیشنهادی در چهارچوب فرامرزی است که ممکن است موجب اثرات مهم فرامرزی بر محیط زیست دریایی و همچنین اراضی‌ای شود که به علت نزدیکی با دریا دچار آسیب می‌شوند.

ماده ۳- دامنه شمول

طبق ماده (۳) معاهده (کنوانسیون)، این سند الحاقی (پروتکل) نسبت به محیط زیست دریایی دریای خزر با در نظر گرفتن تغییرات سطح آب آن و آلودگی ناشی از منابع مستقر در خشکی اعمال می‌گردد.

ماده ٤- مقررات عمومی

۱- هر یک از طرف‌های متعاهد تدابیر حقوقی، اداری یا سایر اقدامات لازم را به منظور اجرای مفاد این سند الحاقی (پروتکل)، با توجه به فعالیت‌های پیشنهادی مندرج در پیوست (۱) که احتمال می‌رود موجب اثرات مهم فرامرزی تعیین‌شده طبق معیارهای مذکور در پیوست (۲) این سند الحاقی (پروتکل) گردد، برای ایجاد فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به‌عمل خواهند آورد تا امکان مشارکت عمومی و تهیه اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی مذکور در پیوست (۳) این سند الحاقی (پروتکل) فراهم گردد.

۲- هر یک از طرف‌های متعاهد اطمینان حاصل خواهد نمود که قبل از هرگونه تصمیم در خصوص صدور اجازه یا اجرای فعالیت‌های پیشنهادی مذکور در پیوست (۱) این سند الحاقی (پروتکل) که احتمال می‌رود موجب اثرات مهم فرامرزی گردد، فعالیت پیشنهادی مشمول فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به موجب این سند الحاقی (پروتکل) می‌باشد.

۳- هر یک از طرف‌های متعاهد نقطه تماس اطلاع‌رسانی خود را به طرف‌های متعاهد و دبیرخانه اعلام خواهد نمود. دبیرخانه اطلاعات مربوط به نقاط تماس اطلاع‌رسانی را به روش الکترونیکی یا سایر روشهای مناسب در دسترس طرف‌های متعاهد قرار خواهد داد.

۴- طرف‌های ذی‌ربط مشارکت مؤثر عمومی در فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی به موجب این سند الحاقی (پروتکل) را از مراحل اولیه فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی تضمین خواهند نمود.

۵- به موجب این سند الحاقی (پروتکل)، طرف‌های ذی‌ربط فرصتهای برابر برای مشارکت عمومی طرف‌های مبدأ و تأثیرپذیر در فرآیندهای ارزیابی اثرات زیست‌محیطی نسبت به فعالیت پیشنهادی را تضمین خواهند نمود و کمک‌ها و توصیه‌های لازم را در اختیار عموم قرار خواهند داد.

c625bea1-5434-41f5-b716-8a15572b6d4c

۶- مفاد این سند الحاقی (پروتکل) بر حق طرف‌های متعاهد برای اجرای قوانین و مقررات ملی یا موازین اداری در راستای منافع امنیت ملی تأثیر نخواهد گذاشت.

۷- مفاد این سند الحاقی (پروتکل) بر حق طرف‌های متعاهد برای حفظ یا ارائه تدابیر اضافی در ارتباط با موضوعات مندرج در این سند الحاقی (پروتکل) تأثیر نخواهد گذاشت.

۸- مفاد این سند الحاقی (پروتکل) به هیچ‌یک از تعهدات طرف‌های متعاهد به موجب حقوق بین‌الملل در خصوص ارزیابی اثرات زیست‌محیطی در چهارچوب فرامرزی لطمه‌ای وارد نمی‌کند.

ماده ۵- اطلاعیه

۱- در مورد فعالیت پیشنهادی مندرج در پیوست (۱) این سند الحاقی (پروتکل)، مقام صلاحیت‌دار طرف مبدأ به محض اطلاع از فعالیت پیشنهادی که احتمال می‌رود موجب اثرات مهم فرامرزی گردد، از طریق نقطه تماس اطلاع‌رسانی، مراتب را به هر طرف متعاهدی که بالقوه طرف تأثیرپذیر قلمداد می‌شود و دبیرخانه جهت مطلع کردن سایر طرف‌های متعاهد، اعلام خواهد نمود.

۲- این اطلاعیه از جمله شامل موارد زیر خواهد بود:

(الف) اطلاعات مربوط به فعالیت پیشنهادی، از جمله هرگونه اطلاعات موجود در زمان صدور اطلاعیه در مورد اثرات احتمالی فرامرزی آن و ویژگی تصمیمهای احتمالی در مورد فعالیت پیشنهادی؛

(ب) چهارچوب زمانی معقول برای تسلیم پاسخ طرف تأثیرپذیر به اطلاعیه، که این چهارچوب زمانی از ۳۰ روز از زمان دریافت اطلاعیه به زبانهای انگلیسی و روسی به گونه پیش‌بینی‌شده در بند (۳) ماده (۵) این سند الحاقی (پروتکل) کمتر نخواهد بود؛

(پ) اطلاعات مربوط به فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی مورد نظر، از جمله جدول زمانی مراحل بعدی فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، به ویژه مراحل موضوع مواد (۶)، (۷) و (۸) این سند الحاقی (پروتکل).

۳- طرف مبدأ، اسناد اطلاعیه را به زبان رسمی خود به همراه ترجمه انگلیسی یا روسی ارائه خواهد نمود. دبیرخانه ترجمه اسناد اطلاعیه را در صورت اقتضاء به انگلیسی یا روسی بر عهده خواهد داشت.

۴- مقام صلاحیت‌دار طرف مبدأ اطمینان حاصل خواهد نمود که نقطه تماس اطلاع‌رسانی طرف تأثیرپذیر و دبیرخانه، اطلاعیه را دریافت نموده باشند.

۵- مقام صلاحیت‌دار طرف تأثیرپذیر ظرف مهلت زمانی تعیین‌شده در اطلاعیه به مقام صلاحیت‌دار طرف مبدأ پاسخ خواهد داد و دبیرخانه را از قصد خود برای مشارکت یا عدم مشارکت در فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی آگاه خواهد کرد.

c625bea1-5434-41f5-b7f6-ea15572b6d4c

۶- چنانچه طرف تأثیرپذیر اعلام نماید که قصد مشارکت در فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی را ندارد، یا طی مهلت زمانی مذکور در اطلاعیه پاسخ ندهد، مفاد بندهای (۷) و (۸) این ماده و مواد (۶) تا (۱۱) این سند الحاقی (پروتکل) به استثنای تعهد طرف مبدأ مبنی بر ارسال پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به دبیرخانه، به موجب جزء (ب) بند (۳) ماده (۷) این سند الحاقی (پروتکل) اعمال نخواهد شد.

۷- چنانچه طرف تأثیرپذیر قصد مشارکت خود در فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی فعالیت پیشنهادی را اعلام نماید، طرف تأثیرپذیر در پاسخ خود به اطلاعیه یا بلافاصله پس از آن موارد زیر را در اختیار طرف مبدأ قرار خواهد داد:

(الف) اطلاعات مربوط به فرآیند مشورتی عمومی در طرف تأثیرپذیر؛

(ب) در صورت لزوم، درخواست درج موضوعات خاص در تحقیقات ارزیابی اثرات زیست‌محیطی؛

(پ) خلاصه‌ای از اطلاعات موجود در خصوص مسائل مطرح شده در جزء (ب).

۸- بنا به درخواست طرف مبدأ، طرف تأثیرپذیر هرگونه اطلاعات مربوط به محیط زیست بالقوه در معرض آسیب که به‌طور معقول قابل تهیه است را چنانچه این اطلاعات برای تهیه اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی ضروری باشد، ارائه خواهد نمود.

۹- هرگاه یک طرف متعاهد نگرانی‌های معقولی داشته باشد دال بر اینکه از اثرات مهم زیست‌محیطی فرامرزی یک فعالیت پیشنهادی آسیب خواهد دید و در صورتی که اطلاعیه‌ای طبق بند (۱) این ماده صادر نشده باشد، طرف مبدأ بنا به درخواست طرف متعاهد مذکور، اطلاعات کافی در مورد اینکه آیا فعالیت پیشنهادی تأثیر فرامرزی مهمی را به جا خواهد گذاشت یا خیر، در اختیار آن طرف قرار خواهد داد. در صورت لزوم، این طرف‌ها در خصوص مشارکت احتمالی در فرآیند ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

ماده ٦- ارتباطات بین طرف‌های ذی‌ربط

۱- مقام‌های صلاحیت‌دار طرف‌های ذی‌ربط در خصوص موارد زیر مشورت و توافق خواهند نمود:

(الف) شکل و زبان (های) مورد نیاز اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، از جمله هرگونه اطلاعاتی که قرار است برای مشورتها و بررسی عمومی توسط مقام صلاحیت‌دار طرف تأثیرپذیر ارائه گردد؛

(ب) جزئیات ترتیبات مربوط به ارتباطات بین طرف‌های ذی‌ربط از جمله نقش مقامهای صلاحیت‌دار طرف‌های ذی‌ربط و پشتیبان طرح (پروژه)؛

(پ) چهارچوب زمانی بررسی اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی توسط طرف تأثیرپذیر که این مدت از ۹۰ روز بیشتر نخواهد بود.

c625bea1-5434-4115-b7f6-8a15572b6d4c

۲- طرف‌های ذی‌ربط می‌توانند، در صورت اقتضاء در خصوص روش‌های تعامل برای انجام وظایف به موجب این سند الحاقی (پروتکل) توافق نمایند.

ماده ۷- تهیه و ارسال پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی

۱- تحقیقات ارزیابی اثرات زیست‌محیطی طبق قوانین و رویه‌های ملی طرف مبدأ انجام شده و تا حد امکان به هر موضوعی که از سوی طرف تأثیرپذیر به موجب بند (۷) ماده (۵) این سند الحاقی (پروتکل) مطرح می‌شود خواهد پرداخت.

۲- طرف مبدأ اطمینان حاصل خواهد نمود که پشتیبان طرح (پروژه) پیش‌نویسی از اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را به منظور مشورتها و بررسی عمومی توسط مقام صلاحیت‌دار طرف تأثیرپذیر تهیه خواهد نمود. پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی به شکل و زبانی (زبان‌هایی) تنظیم خواهد شد که طرف‌های ذی‌ربط به موجب بند (۱) ماده (۶) این سند الحاقی (پروتکل) در مورد آن به توافق رسیده باشند و حداقل شامل محتوای موارد مذکور در پیوست ۳ این سند الحاقی (پروتکل)به‌علاوه اطلاعات درخواست‌شده از سوی طرف تأثیرپذیر به موجب بند (۱) ماده (۶) این سند الحاقی (پروتکل) خواهد بود.

۳- طرف مبدأ پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را برای مقام‌های زیر ارسال خواهد نمود:

(الف) مقام صلاحیت‌دار طرف تأثیرپذیر؛

(ب) دبیرخانه به منظور آنکه این اطلاعات را حسب درخواست در اختیار هر یک از طرف‌های متعاهد قرار دهد.

ماده ۸- بررسی اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی و مشورت‌های عمومی

۱- طرف‌های ذی‌ربط اطمینان حاصل خواهند نمود که در مناطقی که احتمال بروز آسیب وجود دارد، عموم همانگونه که در بند (۱) ماده (۶) این سند الحاقی (پروتکل) توافق شده است نسبت به موارد زیر مطلع گردند:

(الف) فعالیت پیشنهادی؛

(ب) در دسترس بودن پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی؛

(پ) فرصت و فرآیند مشورتهای عمومی از طریق اعلامیه‌های عمومی یا روش‌های مناسب دیگر.

۲- طرف‌های ذی‌ربط اطمینان حاصل خواهند نمود که پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی، از جمله در صورت اقتضاء به‌صورت مکتوب، طبق مقررات ملی در دسترس عموم بوده و به آسانی قابل تهیه باشد، از جمله در مکانهایی که برای عموم آزاد است.

c625bea1-5434-41f5-b7f6-ca15572b6d4c

۳- طرف‌های ذی‌ربط اطمینان حاصل خواهند نمود که در مناطقی که احتمال بروز آسیب وجود دارد عموم از این فرصت برخوردار باشند که نظر خود در مورد فعالیت پیشنهادی را به مقامهای صلاحیت‌دار طرف‌های ذی‌ربط اعلام نمایند. این نظرات به مقام صلاحیت‌دار طرف مبدأ یا مطابق توافق به‌عمل آمده در جزء (ب) بند (۱) ماده (۶) این سند الحاقی (پروتکل) ارسال خواهد شد.

۴- مقام صلاحیت‌دار طرف تأثیرپذیر پیش‌نویس اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی را طی‌مدت زمان تعیین‌شده توسط طرف مبدأ به موجب جزء (پ) بند (۱) ماده (۶) این سند الحاقی (پروتکل) بررسی کرده و نسبت به آن اظهار نظر خواهد نمود و نظرات خود را برای مقام صلاحیت‌دار طرف مبدأ ارسال خواهد کرد.

۵- طرف مبدأ اطمینان حاصل خواهد کرد که پشتیبان طرح (پروژه):

(الف) نظرات دریافت شده را خلاصه نموده و، در صورت لزوم، ترجمه نماید؛

(ب) در صورت نیاز، تحقیقات بیشتر به‌عمل آورد؛

(پ) نظرات دریافت‌شده از عموم و مقامهای صلاحیت‌دار طرف‌های تأثیرپذیر را در اسناد نهایی ارزیابی اثرات زیست‌محیطی خواهد گنجاند و توضیح خواهد داد که این نظرات به چه نحو مد نظر قرار گرفته‌اند.

ماده ۹- مشورت‌های طرف‌های ذی‌ربط

۱- بنا به درخواست طرف تأثیرپذیر و پیش از اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی، طرف مبدأ با طرف تأثیرپذیر از جمله در خصوص تدابیری جهت کاهش اثرات بالقوه فرامرزی مشورت خواهد کرد.

۲- در ابتدای این مشورت‌ها طرف‌های ذی‌ربط در مورد چهارچوب زمانی معقول برای مدت زمان این مشورتها توافق خواهند نمود، در حالیکه دوره زمانی مشورتها نباید بیش از ۱۸۰ روز باشد، مگر آنکه در طی دوره زمانی مشورت به‌گونه دیگری تصمیم‌گیری شود.

ماده ۱۰- تصمیم نهایی در خصوص اجرای فعالیت پیشنهادی

۱- مقام صلاحیت‌دار طرف مبدأ هنگام بررسی اسناد نهایی ارزیابی اثرات زیست‌محیطی و اتخاذ تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی، نظرات دریافت شده به موجب ماده (۸) این سند الحاقی (پروتکل) را مدنظر قرار خواهد داد.

۲- مقام صلاحیت‌دار طرف مبدأ تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی را به همراه علل و ملاحظاتی که این تصمیم بر آنها استوار است، از جمله اطلاعات مربوط به اینکه نظرات دریافت شده چگونه مدنظر قرار گرفته‌اند، در اختیار مقام صلاحیت‌دار طرف تأثیرپذیر و دبیرخانه قرار خواهد داد.

c625bea1-5434-41f5-b7fc-9a15572b6d4c

۳- طرف‌های ذی‌ربط اطمینان حاصل خواهند نمود که اطلاعات مربوط به تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی و اطلاعات مربوط به نحوه در نظر گرفتن نظرات دریافت شده، در اختیار اشخاصی که به موجب بند (۳) ماده (۸) این سند الحاقی (پروتکل) اظهارنظر نموده‌اند قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۱- تجزیه و تحلیل پس از طرح (پروژه)

۱- با در نظر گرفتن تأثیرات مخرب مهم فرامرزی احتمالی فعالیت که ارزیابی اثرات زیست‌محیطی آن بر اساس این سند الحاقی (پروتکل) به انجام رسیده است، طرف‌های ذی‌ربط بنا به درخواست هر یک از طرف‌ها تعیین خواهند کرد که آیا تجزیه و تحلیل پس از طرح(پروژه) سودمند خواهد بود یا خیر، و در صورت سودمندی تا چه اندازه به اجرا در خواهد آمد.

۲- هرگونه تجزیه و تحلیل پس از طرح (پروژه) با در نظر گرفتن اهداف زیر اجرا خواهد شد:

(الف) نظارت بر رعایت شرایط مقرر در مجوز یا تأییدیه فعالیت و مؤثر بودن اقدامات کاهشی؛

(ب) بررسی یک اثر از لحاظ مدیریت صحیح و به منظور فائق آمدن بر ابهامات؛

(پ) تعیین صحت پیش‌بینی‌های قبلی به منظور انتقال تجربه به فعالیت‌های مشابه آتی.

۳- چنانچه در نتیجه تجزیه و تحلیل پس از طرح (پروژه)، هر یک از طرف‌های متعاهد دلایل معقول دال بر وجود اثرات مخرب مهم فرامرزی ارائه نماید، یا عواملی کشف گردد که ممکن است منجر به چنین اثراتی شود، طرف مذکور بلافاصله مراتب را به اطلاع طرف مبدأ و دبیرخانه خواهد رساند. در این صورت، طرف‌های ذی‌ربط بلافاصله به مشورت خواهند پرداخت و در صورت لزوم اقدامات مقتضی را برای از میان برداشتن یا کاهش این اثرات به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۲- گزارش‌دهی

هر یک از طرف‌های متعاهد گزارشی از اجرای مفاد این سند الحاقی (پروتکل) را به شکل و در فواصل زمانی تعیین‌شده در فراهمایی طرف‌ها به دبیرخانه ارائه خواهد نمود.

ماده ۱۳- مقررات سازمانی

۱- از نظر این سند الحاقی (پروتکل) و طبق بند (۱۰) مادهٔ (۲۲) معاهده (کنوانسیون)، فراهمایی طرف‌ها از جمله موارد زیر را انجام خواهد داد:

(الف) نظارت بر اجرای این سند الحاقی (پروتکل)؛

(ب) نظارت بر محتوای این سند الحاقی (پروتکل)؛

(پ) بررسی و تصویب پیوستهای این سند الحاقی (پروتکل)؛

(ت) بررسی و تصویب هرگونه اصلاحیه این سند الحاقی (پروتکل) یا پیوستهای آن؛

c625bea1-5434-41f5-b7f6-8a15572b6d4c

(ث) بررسی گزارشهایی که توسط دبیرخانه راجع به موضوعات مربوط به اجرای این سند الحاقی (پروتکل) ارائه می‌شود؛
(ج) در صورت لزوم، ایجاد نهادهای فرعی برای اجرای این سند الحاقی (پروتکل)؛
(چ) در صورت اقتضاء مطالبه خدمات مالی و فنی نهادهای بین‌المللی و مؤسسات علمی مربوط برای دستیابی به اهداف این سند الحاقی (پروتکل)؛
(ح) انجام سایر وظایفی که برای اجرای این سند الحاقی (پروتکل) لازم است.
۲- طبق بند (۴) ماده (۲۳) معاهده (کنوانسیون)، دبیرخانه از جمله باید:
(الف) اطلاعات مربوط به نقاط تماس اطلاع‌رسانی تمامی طرف‌های متعاهد را به شیوه الکترونیکی یا روشهای مناسب دیگر، در دسترس طرف‌های متعاهد قرار دهد؛
(ب) اطلاعات دریافتی به گونه مقرر از طرف مبدأ در اجرای این سند الحاقی (پروتکل)، شامل موارد زیر، را دریافت و به شیوه الکترونیکی یا روشهای مناسب دیگر در دسترس قرار دهد:
(۱) اطلاعیه‌های مربوط به فعالیت‌های پیشنهادی طبق بند (۳) ماده (۵) این سند الحاقی (پروتکل)؛
(۲) اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی ارائه‌شده توسط طرف مبدأ طبق بند (۳) ماده (۷) این سند الحاقی (پروتکل)؛
(۳) تصمیم نهایی در خصوص فعالیت پیشنهادی به همراه دلائل و ملاحظاتی که مبتنی بر آن است، از جمله اطلاعات مربوط به نحوه مدنظر قرار دادن نظرات دریافت شده طبق بند (۲) ماده (۱۰) این سند الحاقی (پروتکل).
(پ) تهیه و ارسال گزارش موضوعات مربوط به اجرای این سند الحاقی (پروتکل)؛
(ت) بررسی درخواستها و اطلاعات دریافتی از طرف‌های متعاهد و مشورت با آنها در خصوص موضوعات مربوط به اجرای این سند الحاقی (پروتکل)؛
(ث) تا حد امکان، ترغیب تبادل اطلاعات و همکاری بین طرف‌های متعاهد و مساعدت به طرف‌های متعاهد جهت اجرای مفاد این سند الحاقی (پروتکل)؛
(ج) ایجاد ترتیبات لازم برای تأمین کمکها و توصیه‌های فنی برای اجرای مؤثر این سند الحاقی (پروتکل)، در صورت درخواست هر طرف متعاهد؛
(چ) در صورت اقتضا، همکاری با سازمانها و برنامه‌های منطقه‌ای و بین‌المللی ذی‌ربط؛
(ح) انجام سایر وظایفی که ممکن است توسط اجلاس طرف‌ها تعیین گردد.

ماده ۱۴- تأمین بودجه

۱- به منظور تحقق اهداف این سند الحاقی (پروتکل)، طرف‌های متعاهد تا حد امکان از وجود منابع مالی برای تدوین و اجرای برنامه‌ها، طرح (پروژه)ها و اقدامات مربوط اطمینان حاصل خواهندکرد. به این منظور، طرف‌های متعاهد:

c625bea1-5434-415b-b7f6-8a15572b6d4c

(الف) منابع مالی داخلی برای این اهداف را تعهد خواهند نمود؛
(ب) تدارک منابع مالی از منابع و سازوکارهای دوجانبه یا چندجانبه، از جمله کمکها و وامها، را تشویق خواهند کرد؛
(پ) به جستجوی روشها و مشوق‌های مبتکرانه برای تدارک و هدایت منابع، از جمله منابع بنیادها، نهادهای دولتی کشورهای دیگر، سازمان‌های بین‌المللی، سازمان‌های غیردولتی و نهادهای بخش خصوصی، خواهند پرداخت.
۲- مقررات مالی معاهده (کنوانسیون)، با اعمال اصلاحات لازم، در مورد این سند الحاقی (پروتکل) اعمال خواهد شد، مگر آنکه اجلاس طرف‌ها به‌گونه دیگری تصمیم‌گیری کند.
۳- تأمین مالی تمامی فعالیت‌های موضوع این سند الحاقی (پروتکل) و اجرای آنها از طریق اختصاص بودجه توسط طرف‌های متعاهد و سایر منابع، مطابق با قوانین داخلی صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۵- حل و فصل اختلاف‌ها

هرگونه اختلاف بین طرف‌های متعاهد در ارتباط با اجرا یا تفسیر مفاد این سند الحاقی (پروتکل)، به موجب ماده (۳۰) معاهده (کنوانسیون) حل و فصل خواهد شد.

ماده ١٦- تصویب و لازم‌الاجرا شدن سند الحاقی (پروتکل)

۱- این سند الحاقی (پروتکل) با تصمیم به اتفاق آرای طرف‌های متعاهد طی اجلاس طرف‌ها تصویب خواهد شد.
۲- این سند الحاقی (پروتکل) از تاریخ ۲۹ تیر ۱۳۹۷ (۲۰ ژوئیه ۲۰۱۸) تا تاریخ ۲۹ تیر ۱۳۹۸ (۲۰ ژوئیه ۲۰۱۹) در شهر تهران فقط برای امضای دولت‌های ساحلی دریای خزر مفتوح می‌باشد.
۳- این سند الحاقی (پروتکل) منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب دولتهای ساحلی دریای خزر خواهد بود، و از تاریخی که سند الحاقی (پروتکل) برای امضا بسته می‌شود، برای الحاق هر یک از دولتهای ساحلی دریای خزر مفتوح خواهد بود.
۴- اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به امین معاهده (کنوانسیون) تسلیم خواهد شد.
۵- این سند الحاقی (پروتکل) در نودمین روز پس از تاریخ تسلیم سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق توسط تمامی دولتهای ساحلی دریای خزر لازم‌الاجرا خواهد شد.

ماده ۱۷- تصویب اصلاحات و پیوست‌های سند الحاقی (پروتکل) و اصلاحات پیوست‌ها

هر یک از طرف‌های متعاهد می‌تواند اصلاح این سند الحاقی (پروتکل) یا افزودن پیوست‌هایی به آن و نیز اصلاح پیوست‌های آن را پیشنهاد نماید. این اصلاحات و

c625bea1-5434-41f5-b7f6-8a15572b6d4c

پیوست‌ها توسط طرف‌های متعاهد تصویب و طبق مواد (۲۴)، (۲۵) و (۳۴) معاهده (کنوانسیون) لازم‌الاجرا خواهند شد.

ماده ۱۸- تأثیر سند الحاقی (پروتکل) بر قوانین ملی

مفاد این سند الحاقی (پروتکل) بر حق طرف‌های متعاهد برای اتخاذ تدابیر شدیدتر ملی جهت اجرای این سند الحاقی (پروتکل) تأثیر نخواهد گذاشت.

ماده ۱۹- ارتباط با سایر معاهدات بین‌المللی

هیچ‌یک از مفاد این سند الحاقی (پروتکل) به حقوق و تعهدات طرف‌های متعاهد به موجب سایر معاهدات بین‌المللی که عضو آن هستند لطمه‌ای وارد نمی‌سازد.

ماده ۲۰- قید تحدید تعهد

هیچگونه قید تحدید تعهدی را نمی‌توان برای این سند الحاقی (پروتکل) در نظر گرفت.

ماده ۲۱- امین

امین این سند الحاقی (پروتکل)، همان امین معاهده (کنوانسیون) خواهد بود.

ماده ۲۲- متون معتبر

متون آذری، انگلیسی، فارسی، قزاقی، روسی و ترکمنی این سند الحاقی (پروتکل) دارای اعتبار یکسان می‌باشد. در صورت بروز اختلاف در تفسیر یا اجرای این سند الحاقی (پروتکل)، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

ماده ۲۳- ارتباط با مذاکرات راجع به وضعیت حقوقی دریای خزر

هیچ‌یک از مفاد این سند الحاقی (پروتکل) به‌گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که پیش‌قضاوت در مورد نتایج مذاکرات مربوط به وضعیت نهایی حقوقی دریای خزر باشد.

در گواهی مراتب بالا، امضاکنندگان زیر که به‌طور مقتضی بدین منظور مجاز شده‌اند، این سند الحاقی (پروتکل) را امضا نمودند.

این سند الحاقی (پروتکل) در شهر مسکو در روز بیست و نهم تیر سال یکهزار و سیصد و نود و هفت شمسی برابر با بیستم ژوئیه دو هزار و هجده میلادی تنظیم گردید.

c625bea1-5434-4f1f-b7f6-8a15572b6d4c

پیوست ۱- فهرست فعالیت‌ها

۱- پالایشگاههای نفت خام (به استثنای مؤسساتی که صرفاً به تولید روان‌کننده‌ها از نفت خام می‌پردازند) و تأسیسات مربوط به تولید روزانه ۵۰۰ تن یا بیشتر زغال سنگ یا شن‌های قیردار به‌صورت گازی و مایع؛

۲- نیروگاه‌های حرارتی یا سایر تأسیسات سوختی که میزان خروجی آنها ۳۰۰ مگاوات یا بیش از آن باشد؛

۳- نیروگاه‌های هسته‌ای یا سایر واکنشگاه (رآکتور)های هسته‌ای، از جمله اوراق کردن یا برچیدن این قبیل نیروگاه‌ها یا واکنشگاه (رآکتور)ها[1] به استثنای تأسیسات تحقیقاتی برای تولید و تبدیل مواد شکافت‌پذیر و غنی که حداکثر قدرت آن از یک کیلو وات بار حرارتی مستمر تجاوز ننماید.

۴- تأسیساتی که صرفاً برای تولید یا غنی‌سازی سوخت‌های اتمی، بازفرآوری یا انبار کردن سوخت‌های هسته‌ای تحت تشعشع، و دفع و فرآوری زباله‌های پرتوزا (رادیواکتیو) طراحی شده‌اند.

۵- تأسیسات عمده گداخت اولیه آهن و فولاد ریخته‌گری و تولید فلزات غیرآهنی.

۶- تأسیسات استخراج آزبست و فرآوری و تبدیل آزبست و محصولات حاوی آزبست: محصولات سیمان حاوی آزبست، که تولید سالانه آن بیش از ۲۰.۰۰۰ تن محصول نهایی باشد؛ مواد سایشی که تولید سالانه آن بیش از ۵۰ تن محصول نهایی باشد؛ و سایر موادی که سالانه بیش از ۲۰۰ تن آزبست مصرف می‌کنند.

۷- تأسیسات یکپارچه شیمیایی و پتروشیمی.

۸- احداث، بازسازی و/یا تعریض بزرگراه، آزادراه[2] و خطوط آهن راه‌دور، از جمله احداث پل‌های مهم مرتبط با این راهها و فرودگاهها[3] که طول باند اصلی آنها ۲.۱۰۰ متر یا بیشتر باشد.

۱ـ از لحاظ این سند الحاقی (پروتکل)، هرگاه تمام سوخت هسته‌ای و سایر عناصر آلوده به پرتوزا (رادیواکتیو) از محل تأسیسات به طور دائم خارج شده باشند، این قبیل تأسیسات، نیروگاه هسته‌ای و سایر واکنشگاه (رآکتور)های هسته‌ای محسوب نمی‌شوند.

۲ـ از نظر این سند الحاقی (پروتکل):
«آزادراه» به معنی جاده‌ای است که به‌طور خاص برای رفت و آمد موتوری طراحی و ساخته شده، و املاک واقع در مجاورت بزرگراه به آن دسترسی ندارند، و:
(الف) مسیرهای رفت و برگشت آن از یکدیگر مجزا بوده و با خط جداکننده، یا در موارد استثنائی به روشهای دیگر، از هم جدا شده باشند، مگر در نقاط خاص یا به‌صورت موقت؛
(ب) هیچ جاده، راه‌آهن، مسیر قطار خیابانی (تراموا) یا معبر عابر پیاده‌ای به‌طور هم‌سطح آن را قطع ننماید؛
(پ) به‌طور خاص به عنوان آزادراه علامتگذاری شده باشد.
«بزرگراه» به معنی جاده مورد استفاده رفت و آمد موتوری است که دسترسی به آن صرفاً در تقاطع‌های نظارت (کنترل) شده صورت می‌گیرد و به‌ویژه ایستادن و توقف در مسیرهای رفت و برگشت آن ممنوع باشد.

۳ـ از نظر این سند الحاقی (پروتکل)، «فرودگاه» به معنی فرودگاهی است که با تعریف مندرج در پیوست ۱۴ معاهده (کنوانسیون) بین‌المللی هواپیمایی کشوری، شیکاگو، ایالات متحده آمریکا ۱۹۴۴ (۱۳۲۳) موجد سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری مطابقت داشته باشد.

c625bea1-5434-41f5-b7f6-9a15572b6d4c

۹- خطوط لوله انتقال نفت، گاز و فرآورده‌های نفتی یا شیمیایی با قطر بزرگ.
۱۰- بنادر دریایی/ تجاری و آبراه‌های درون سرزمینی و بنادر مورد استفاده برای تردد در آبراههای درون سرزمینی که عبور شناورهای با ظرفیت بیش از ۱.۳۵۰ تن را امکان‌پذیر می‌سازد.
۱۱- تأسیسات دفع پسماند از طریق سوزاندن، فرآوری شیمیایی و دفن زباله‌ها.
۱۲- سدها، مخازن آبی و آبراه (کانال) های بزرگ متصل به دریای خزر.
۱۳- فعالیت‌های استخراج آب‌های زیرزمینی یا طرح‌های تغذیه مصنوعی آب‌های زیرزمینی که حجم سالانه برداشت یا تغذیه آبی آن به میزان ۱۰ میلیون متر مکعب یا بیشتر باشد.
۱۴- تولید روزانه خمیر چوب، کاغذ و تخته با ظرفیت ۲۰۰ تن مواد خشک‌شده در معرض هوا، یا بیشتر.
۱۵- معادن مهم، معدن کاوی، استخراج و فرآوری سنگ‌های معدن فلزی و زغال‌سنگ در محل.
۱۶- تولید فراساحلی مواد هیدروکربن. استخراج نفت و گاز طبیعی که میزان استخراج آن از ۵۰۰ تن در روز در مورد نفت و ۵۰۰.۰۰۰ متر مکعب در مورد گاز فراتر رود.
۱۷- تأسیسات عمده ذخیره‌سازی نفت، و فرآورده‌های پتروشیمی و شیمیایی.
۱۸-جنگل‌زدایی در مناطق وسیع.
۱۹-تأسیسات انتقال منابع آب بین و درون حوزه‌های آبریز رودخانه‌ای که هدف از این انتقال پیشگیری از کمبودهای احتمالی آب باشد و میزان آب انتقال یافته از ۱۰۰ میلیون مترمکعب در سال فراتر رود؛ در سایر موارد تأسیسات انتقال منابع آب بین و درون حوزه‌های آبریز رودخانه‌ای که میانگین چندساله جریان آب در حوزه‌ای که از آن آب برداشت می‌شود از ۲.۰۰۰ میلیون متر مکعب در سال فراتر رفته و میزان آب انتقال یافته از ۵ درصد این مقدار جریان آب بیشتر باشد.
در هر دو مورد، انتقال آب آشامیدنی لوله‌کشی‌شده مستثنی می‌باشد.
۲۰- کارخانجات تصفیه آبهای زاید با ظرفیت معادل جمعیتی بیش از ۱۵۰.۰۰۰ نفر.
۲۱- تأسیسات تولیدات میکروب‌شناسی و زیست‌فناوری و نیز رهاسازی موجودات زنده‌ای که از لحاظ ژن‌شناختی (ژنتیک) تغییر یافته‌اند.
۲۲- احیای اراضی، از جمله ساخت جزایر، زبانه‌های خشکی متصل به ساحل و آبسنگ‌های مصنوعی.

c625bea1-5434-4115-b7f6-8a15572b6d4c

پیوست ۲- فهرست معیارها برای کمک به تعیین اثرات مهم فرامرزی

طرف‌های ذی‌ربط می‌توانند در احراز اینکه فعالیتی احتمالاً اثرات مخرب فرامرزی مهمی دارد، یک یا چند مورد از معیارهای زیر را مدنظر قرار دهند:

(الف) اندازه: فعالیت‌های پیشنهادی که برای این نوع فعالیت بزرگ محسوب می‌شوند؛

(ب) مکان: فعالیت‌های پیشنهادی که در منطقه‌ای که از لحاظ زیست‌محیطی حساس بوده یا اهمیت داشته باشند (نظیر تالاب‌های تعریف‌شده به موجب سند الحاقی (پروتکل) تالاب‌های مهم بین‌المللی به ویژه تالاب‌های زیستگاه پرندگان آبزی منعقده در ۱۳ بهمن ۱۳۴۹ (۲ فوریه ۱۹۷۱)، پارک‌های ملی، ذخایر طبیعی، مکان‌های دارای اهمیت علمی ویژه، یا مکان‌های واجد اهمیت باستان‌شناسی، فرهنگی یا تاریخی) قرار داشته یا به چنین منطقه‌ای نزدیک باشد؛ همچنین فعالیت‌های پیشنهادی واقع در مکان‌هایی که ویژگی‌های عملیات عمرانی پیشنهادی احتمالاً موجب اثرات مهمی بر جمعیت شود؛

(پ) اثرات: فعالیت‌های پیشنهادی که به‌طور خاص اثرات پیچیده و بالقوه مخربی، از جمله فعالیت‌هایی که موجب اثرات مهم بر انسان‌ها، یا گونه‌ها یا موجودات زنده ارزشمند می‌شوند، فعالیت‌هایی که کاربرد بالفعل یا بالقوه از یک منطقه تحت تأثیر را تهدید می‌نمایند و فعالیت‌هایی که موجب افزایش بارگیری می‌شوند به نحوی که ظرفیت دفع محیط زیست جوابگوی آن نباشد.

c625bea1-5434-41f5-b7f6-8a15572b6d4c

پیوست ۳- حداقل محتوای اسناد ارزیابی اثرات زیست‌محیطی

طبق ماده (۶) سند الحاقی (پروتکل)، اطلاعات مندرج در پیش‌نویس ارزیابی اثرات زیست‌محیطی حداقل شامل موارد زیر خواهد بود:

(الف) توصیف فعالیت پیشنهادی و اهداف آن؛

(ب) در صورت اقتضاء توصیف جایگزین‌های منطقی (به‌عنوان مثال جایگزین‌های مکانی یا فناورانه) برای فعالیت پیشنهادی و همچنین گزینه کنار گذاشتن فعالیت؛

(پ) توصیف محیطی که احتمال می‌رود در نتیجه فعالیت پیشنهادی به‌طور جدی آسیب ببیند و جایگزین‌های آن؛

(ت) توصیف اثرات زیست‌محیطی احتمالی فعالیت پیشنهادی، جایگزین‌ها و برآورد اهمیت آن؛

(ث) توصیف اقدامات جبرانی به منظور به حداقل رساندن اثرات منفی زیست‌محیطی؛

(ج) شرح روشن روش‌های پیشگیرانه و فرض‌های اولیه و نیز اطلاعات زیست‌محیطی مربوط مورد استفاده؛

(چ) شناسایی شکاف‌های موجود در دانسته‌ها و ابهاماتی که در جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز مشاهده شده است؛

(ح) در صورت اقتضا طرح کلی برنامه‌های نظارت و مدیریت و هرگونه طرح مربوط به تجزیه و تحلیل پس از طرح (پروژه)؛

(خ) خلاصه غیرفنی، از جمله در صورت اقتضا گزارش تصویری (نقشه، نمودار، و غیره).

قانون فوق مشتمل بر ماده‌واحده و یک تبصره منضم به متن سند الحاقی (پروتکل) شامل مقدمه و بیست و سه ماده و سه پیوست که گزارش آن توسط کمیسیون کشاورزی، آب، منابع طبیعی و محیط زیست به صحن مجلس تقدیم شده بود، پس از تصویب در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و چهارم فروردین‌ماه یکهزار و چهارصد و چهار مجلس شورای اسلامی، در تاریخ ۱۴۰۴/۲/۳ به تأیید شورای نگهبان رسید.

محمدباقر قالیباف

c625bea1-5434-4115-b7f6-8a15572b6d4c